

Tuberkuloscreening under graviditeten

Vad är tuberkulos?

Tuberkulos är en sjukdom orsakad av bakterien *Mycobacterium tuberculosis*. Den är vanligast i lungorna, men kan också uppträda i andra organ. Tuberkulos smittas via utandningsluften. Sjukdomen botas med läkemedel. I Finland är undersökningarna och vården gratis för patienten. Tuberkulos är fortfarande en vanlig sjukdom i många länder. I Finland insjuknar årligen 200 personer, varav ungefär hälften är invandrare. Antalet personer som bär på smittan är betydligt högre. De har tuberkulosbakterien vilande i kroppen, en s.k. latent tuberkulosinfektion. Risken att insjukna är högst under åren efter infektion, men sjukdomen kan också uppstå decennier senare

Varför utförs screening för tuberkulos på gravida?

Risken att insjukna i tuberkulos är ökad under graviditeten och efter förlossningen. Moderns tuberkulos under graviditeten kan öka risken för för tidig födsel, låg födelsevikt och neonatal död. Ett barn kan bli smittat i livmodern eller direkt efter födseln, och sjukdomen är livshotande för en nyfödd. En mamma med tuberkulos kan omedvetet utsätta andra familjemedlemmar, såväl som andra födande kvinnor och nyfödda på sjukhuset, för infektionen. Syftet med screeningen är att hitta drabbade mammor och att tidigt påbörja kurativ medicinsk behandling för dem. Därmed skyddas mödrar, nyfödda och familjers hälsa.

På vem görs screeningen, vilka tester utförs och när?

En symtomförfrågan en röntgenundersökning av lungorna görs på alla mödrar som tillhör riskgruppen. Symtomförfrågan görs på rådgivningen i början av graviditeten, samt på förlossningsmottagningen. Röntgenundersökning görs ungefär en månad innan förlossningen. Röntgenbilderna granskas i samband med varje graviditet.

Hör jag till riskgruppen?

Du tillhör riskgruppen om

- ❖ du är född eller har bott i ett land där tuberkulos är vanligt förekommande
- ❖ du har anlänt till Finland som flykting eller asylsökande
- ❖ du har anlänt till Finland från ett flyktingläger eller konfliktområde
- ❖ någon i din närkrets har haft tuberkulos eller du har själv varit sjuk i tuberkulos

Vilka är symtomen på tuberkulos?

Det vanligaste symtomet på tuberkulos är hosta och upphostningar (slem kommer upp från lungorna) som pågår över tre veckor. Den insjuknade kan ha feber, magra eller ha kraftiga svettningar nattetid. Allmäntillståndet och aptiten kan vara nersatt. Den gravida moderns tuberkulosymtom kan vara milda och påminna om normala symtom som brukar uppträda under graviditeten. Berätta därför om alla dina symtom för hälsovårdaren och läkaren.

Jag har inga symtom, varför är en lungröntgen nödvändig?

Även en symtomfri lungtuberkulos hos en gravid moder kan konstateras genom röntgen. Om en moders möjliga tuberkulos förblir oupptäckt, så kan också sjukdomen hos en nyfödd bli oupptäckt och barnet kan då insjukna allvarligt. Därför tas även röntgenbilder på symtomfria föderskor som tillhör riskgruppen.

Röntgen utgör ingen risk för fostret

Strålningsexponeringen vid digitala röntgenundersökningar av lungorna är liten. Den är på samma nivå som den var och en av oss får av omgivningens bakgrundsstrålning på åtta dygn. Fostrets strålningsexponering är betydligt lägre än den och röntgen orsakar inga skador på fostret. Om du vill kan du diskutera detta med hälsosköterskan på rådgivningscentralen.

Vem ansvarar för att arrangera röntgenundersökning?

Mödrarrådgivningen tar hand om saken. De skriver remissen och ger dig mera information om röntgenundersökningen. Undersökningen måste göras innan man går till förlossningssjukhuset.